

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ
ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ ΤΩΝ ΟΙΚΙΩΝ

Ἐάν πραγματικῶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν καὶ ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ μεταβάλλῃ ὁπῶσοῦν καὶ νὰ τροποποιήσῃ τὴν κατάσταση τῆς περὶ αὐτὸν ἀτμοσφαιρας, οὐδαμῶς δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο τόσον εὐκόλως καὶ ἀσφαλῶς, ὅσον ἐν τῇ οἰκίᾳ του τὸν χειμῶνα διὰ τῆς θερμάνσεως.

Ἡ θέρμανσις λοιπὸν δὲν εἶνε ἄλλο, παρὰ τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου δημιουργοῦμεν, οὕτως εἰπεῖν, τεχνητὸν κλίμα ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἡμῶν, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἐν αὐτοῖς ἀτμοσφαῖραν προσπαθοῦμεν νὰ καταστήσωμεν ξηρὰν καὶ ἔχουσαν θερμοκρασίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν θερμοκρασίαν τοῦ σώματός μας, τὸ ὁποῖον, ἐάν ἐκτεθῇ εἰς ὑπερβολικὰ ψύχην, ἀσθενεῖ καὶ ἀποθνήσκει.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ φεινὸς χειμῶν προσδοκᾶται ἐκτάκτως δριμύς εἰς τὰς εὐκράτους ἡμῶν χώρας καὶ ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν δὲν γίνεται συχνάκις λόγος περὶ θερμάνσεως, οὐδὲ εἶνε αἱ οἰκίαι μας, ὡς ἐν Εὐρώπῃ, τοιουτοτρόπως ὑποδομημένα, ὥστε πρόχειρος καὶ ἀβλαβὴς νὰ εἶνε ἡ θέρμανσις αὐτῶν, διὰ τοῦτο θὰ λάβωμεν τὸ θάρρος νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑστίας*.

Καθὼς εἶπομεν ἀνωτέρω, ἡ θέρμανσις ἐχει τὸν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ τὴν ἐν ταῖς οἰκίαις μας ἀτμοσφαῖραν ξηρὰν καὶ θερμὴν. Ἀλλὰ μόνη ἡ θέρμανσις κακῶς ἤθελεν ἐκπληροῖ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην, ἐάν δὲν ὑπεστηρίζετο εἰς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν πορωδῶν τοίχων τῶν οἰκῶν μας. Διότι ἀναλόγως πρὸς τοὺς πόρους αὐτῶν εἰσχωρεῖ καὶ περισσότερος ἀήρ, αὐτὸς δέ, ὡς κακὸς ἀγωγὸς τῆς θερμότητος, συγκρατεῖ τὴν ζέστην, ὅπως δὲν τὴν ἀφίνει νὰ φύγῃ καὶ τὸ στρῶμα τοῦ ἀέρος, τὸ εὐρισκόμενον μεταξὺ τῶν διπλῶν παραθύρων, ὅποια φέρουν τὸν χειμῶνα ὅλαι αἱ οἰκίαι τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐξαιρουμένης ἴσως μόνης τῆς χερσονήσου τοῦ Αἰμου.

Ἐάν ὅμως οἱ τοῖχοι μιᾶς οἰκίας εἶνε ἐκτισμένοι ἐπὶ ὑγροῦ ἐδάφους, τὸ ὑπόγειον ὕδωρ, ἀκολουθοῦν τοὺς νόμους τῆς φυσικῆς, ἀνέρχεται καὶ πληροῖ τοὺς πόρους των καὶ κάμνει τοὺς τοίχους ὑγροὺς, ἐπιβλαβεστάτους δηλαδὴ εἰς τὴν υἰγιαίν τῶν ἐνοικούντων, διότι τὸ ὕδωρ ἀποδιώκει ἐκ τῶν πόρων τὸν ἀέρα καὶ, ὄν καλὸς τῆς θερμότητος ἀγωγός, ἀπορροφᾷ διαρκῶς τὴν θερμότητα τῶν σωμάτων μας, δι' ἃ καὶ ἐν τοιαύταις οἰκίαις διαρκῶς κρυόνομεν καὶ ῥιγοῦμεν.

Πρὸ παντὸς ὅμως πρέπει νὰ μὴ κοιμώμεθα

ποτὲ ἐγγὺς ὑγρῶν τοίχων, διότι τῆς ὑγρασίας των συνέπειαι δὲν εἶνε μόνον οἱ ρευματισμοί, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι σοβαρότεραι ἀσθενεῖαι τῶν ἄρθρων καὶ τῶν νεφρῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ πλείστοι τῶν πασχόντων τοιαύτας ἀσθενείας ἀπέκτησαν αὐτάς, διότι κατοικοῦν εἰς κάθυγρα οἰκήματα, τῶν ὁποίων τὰ θεμέλια πληροῖ διαρκῶς τὸ ὑπόγειον ὕδωρ, ὅπου δὲ ἀκούομεν, ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ποδαλγοῦντες καὶ ρευματικοί, πρέπει πάντοτε νὰ ἤμεθα βέβαιοι ὅτι τῆς ἀσθενείας των αἰτία εἶνε αὐτὴ ἡ κατοικία των.

Κατὰ τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα, ἀφ' οὗ ἤρχισα ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ ἐξασκῶ τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ἀναλόγως πρὸς τὸν εἰσέτι λίαν στενὸν καὶ περιορισμένον κύκλον τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο παρατηρήσεών μου τοὺς πλείστους τῶν πασχόντων ἀσθενείας τῶν ἄρθρων, τῶν νεφρῶν καὶ τῶν νεύρων εἶρον μεταξὺ τῶν οἰκούντων εἰς τὰ χθαμαλὰ τοπία τῆς ἐπταλόφου, καὶ μάλιστα ἐντὸς νεοδημητῶν οἰκιῶν, ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ὁποίων ὁραταὶ εἶνε ἀκόμη αἱ ἀπαίσιαι ἐκεῖναι κηλίδες τῆς ὑγρασίας.

Αὐταὶ αἱ κηλίδες δὲν προέρχονται, ὡς γενικῶς πιστεύεται, ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, ἡ ὁποία ἦτο μέχρι τοῦδε κρυμμένη εἰς τὸν τοῖχον καὶ τώρα ἐφάνη ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παράγονται ἀπὸ τοὺς ἔσωθεν ἐκπεμπομένους ἀτμοὺς, οἱ ὁποῖοι συμπυκνοῦνται ἐπὶ τῶν ψυχρῶν τοίχων τῶν δωμάτων.

Ἐάν οἱ τοῖχοι ἦσαν ξηροί, τὸ ὕδωρ ἤθελε διαφύγει διὰ τῶν ἀνοικτῶν πόρων των, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε ὑγροὶ καὶ οἱ πόροι των γεμάτοι ἀπὸ ὕδωρ, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ τὸ νεωστὶ σχηματιζόμενον ὕδωρ καὶ διὰ τοῦτο μένει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας των ὡς ὑγρὰ καὶ μελαψὴ κηλὶς.

Τὸ κάλλιστον μέσον πρὸς ταχεῖαν ἀποξήρανσιν νεοδημητῶν οἰκιῶν εἶνε ἡ θέρμανσις αὐτῶν μὲ ἀνοικτὰς θύρας καὶ παράθυρα, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως ἐξατμίζεται ἡ ἐν τοῖς τοίχοις ὑγρασία καὶ ἀποδιώκεται ὁ κεκορεσμένος ὑγρασίας ἀήρ.

Τὸν χειμῶνα δὲ θερμαίνομεν τὰ δωμάτια μας, διὰ νὰ μὴ ἀφήσωμεν τὸ σῶμά μας νὰ χάσῃ πολὺ ποσὸν τῆς ἰδικῆς του θερμότητος. Ἡ πλέον εὐάρεστος διὰ τὸν ὀργανισμόν μας θερμοκρασία εἶνε ἡ +20⁰ Κελσίου, ἐξαιρέσει μικρῶν διαφορῶν, προερχομένων ἀπὸ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ καθενός, τὴν ἀγωγὴν καὶ τὰς ἄλλας του συνηθείας. Διαρκοῦντος τοῦ ὕπνου ἡ δαπάνη τῆς θερμότητος εἶνε ὀλιγωτέρα, ὡς ἐκ τούτου δὲ τοὺς κοιτῶνάς μας δὲν πρέπει νὰ θερμαίνωμεν πλέον τῶν + 12—15⁰ Κελσίου.

Τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν ἀποτρέπομεν τοῦ νὰ μιμηθῶσι τοὺς φανατικούς ἐκείνους ὀπαδοὺς τῆς σκληραγωγίας, οἱ ὁποῖοι κοιμῶνται ἐντὸς δωμά-

τιών, μηδέποτε θερμανθέντων, διότι τότε δυοῖν θάτερον θά συμβῆ, ἢ θά χάσουν πολλήν θερμότητα, θά παγώσουν δηλαδή, ἢ θ' ἀναγκασθούν νά τυλιξοῦν τὸ σῶμά των εἰς παχέα ἐραπλώματα, δι' ὧν μεγάλως θά παρακωλυθῆ ἡ ἐξάμισις τοῦ σώματός των.

Τὸν χειμῶνα δὲ τὰ ψυχρὰ δωμάτια εὐλόγως γίνονται καὶ ὑγρὰ καὶ εἰς τοὺς τοίχους των ἐπιβάθηνται οἱ ἀτμοὶ τοῦ ὕδατος.

Ἡ καλὴ θέρμανσις ἔχει πρὸς τούτους καὶ τοὺς ἐξῆς σκοποὺς.

Πρῶτον, νά θερμαίνῃ ταχέως.

Δεύτερον, νά διαρκῆ ἐπὶ χρόνον ἰκκνόν.

Τρίτον, νά θερμαίνῃ μᾶλλον διὰ τῆς ἀγωγῆς παρὰ διὰ τῆς ἀκτινοβολίας καὶ

Τέταρτον, ὅσον τὸ δυνατὸν ἰσομερῶς νά θερμαίνῃ ὅλα τὰ ἐν τινι χώρῳ στρώματα τοῦ ἀέρος.

Αὐτὰς τὰς ἀπαιτήσεις δὲν εἶνε ἐπιτήδεια νά ἱκανοποιήσουν τὰ πύραυλα, οὔτε τὸ ἀνοικτὸν πῦρ τῆς ἐστίας.

Τὸ πῦρ τῆς ἐστίας εἶνε τὸ πρωτογενὲς θερμαντικὸν μέσον καὶ φέρει πράγματι ῥομαντικὴν τινα αἴγλην. Διότι ἡ ποίησις δὲν χωρίζει τὴν ἐστίαν ἀπὸ τῆς οἰκίας, πάντας δὲ μᾶς καταλαμβάνει ἀόριστος αἴσθημα ἡδονῆς, ὅταν βλέπωμεν φλέγον καὶ σπινθηρίζον τὸ πῦρ τῆς πατρικῆς ἡμῶν ἐστίας.

Τὸ μόνον προτέρημα τοῦ πυρός τούτου εἶνε ὅτι ἀνάπτει ταχέως, σβύνει ὅμως ἐπίσης ταχέως καὶ θερμαίνει μόνον διὰ τῶν ἀκτίνων του τὰ πλησίον κείμενα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἡμεῖς δὲ καθήμενοι ἐγγὺς τοῦ πυρός τούτου θερμαίνομεν μόνον τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, ἐν ᾧ ἡ ῥάχις ἡμῶν ῥιγεῖ καὶ παγώνει.

Πρὸς θέρμανσιν τῶν οἰκημάτων μας τὸ μᾶλλον ἀξιόσυστατον μέσον εἶνε αἱ θερμάστραι, σιδηραῖ ἢ πλινθόκτιστοι. Καὶ αἱ σιδηραῖ ὅμως πρέπει ἐσωτερικῶς νά εἶνε ἐπιστρωμέναι διὰ πλίνθων, διότι δὲν ὑπάρχει χειρότερον καὶ ἐπιβλαβέστερον πρᾶγμα εἰς τὴν ὑγείαν μας τῶν μικρῶν ἐκείνων καὶ ἐκ λεπτοῦ σιδηροῦ ἐλάσματος κατεσκευασμένων θερμαστρῶν, οἵαι πανταχοῦ σχεδὸν τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἐν χρήσει, διότι εἶνε ἐφθνηαὶ καὶ δὲν ἀπαιτοῦν πολὺν τόπον πρὸς τοποθέτησιν των.

Αὐταὶ αἱ θερμάστραι θερμαίνουν μόνον διὰ τῶν ἀκτίνων, τὰς ὁποίας ἐκπέμπουν, πρὸς τοῦτοις δὲ ἐκπέμπουν διὰ τῶν πεπυρακτωμένων παρειῶν των καὶ τὸ ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ζωὴν μας ὀξείδιον τοῦ ἀνθρακος.

Ἐν Ἑυρώπῃ ἐφευρήθησαν καὶ ἐφηρμόσθησαν διάφορα συστήματα πρὸς θέρμανσιν μεγάλων οἰκοδομῶν, οἷον θεάτρων, νοσοκομείων, στρατώνων, ἐκκλησιῶν, φυλακῶν, προσέτι δὲ καὶ πρὸς θέρμανσιν κινουμένων σιδηροδρομικῶν ἀμαξοστοιχιῶν κτλ.

Περὶ αὐτῶν ὅμως δὲν λέγομεν ἡμεῖς οὐδὲ λέξιν ἐνταῦθα, πρῶτον, διότι δὲν ἔχουν κἀνὲν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑγείαν μας καὶ δεύτερον, διότι ἡ ἐξέτασις καὶ μελέτη αὐτῶν εἶνε ἔργον μᾶλλον ἀνθρώπων ἀσχολουμένων εἰς τὴν μηχανικὴν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

* * Τὸ πρόβατον δύναται νά θεωρηθῆ ὡς ἀληθὲς χρυσορυχεῖον, πολὺ μᾶλλον προσοδοφόρον ἢ πάντα ὁμοῦ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ χρυσορυχεῖα τῆς ὑψηλίου. Κατὰ τινα στατιστικὴν, ἧτις δύναται νά θεωρηθῆ ὅπωςδῆποτε ἀκριβῆς, διότι ἐγένετο ἐντολῆ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἡ παραγωγή τοῦ ἐκ προβάτων μαλλίου ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς 800 χιλιάδας τόννων ἀξίας 8 δισεκατομμυρίων φράγκων. Ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Νέα Ζηλανδία μόναι παράγουσι μαλλίον ἀξίας 600 ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ βάρους 75 ἑκατομμυρίων χιλιogramμων. Τὰ ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ποίμνια παράγουσι 15 ἑκατομμύρια χιλιogramμων μαλλίου ἀξίας 50 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἐν Λα-Πλάτα 100 ἑκατομμύρια προβάτων, δίδουσι μαλλίον 250 ἑκατομμυρίων φράγκων κατ' ἔτος. Αἱ δὲ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἔχουσι 50 ἑκατομμύρια πρόβατα, ἅτινα δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὸν πληθυσμόν. Ἐν Ἑυρώπῃ ζῶσι 200 ἑκατομμύρια προβάτων παρέχοντα 200 ἑκατομμύρια χιλιogramμων μαλλίου ἀξίας 900 ἑκατομμυρίων φράγκων. Τὴν μεγαλύτεραν παραγωγὴν μαλλίου ἐν Ἑυρώπῃ ἔχει ἡ Ρωσσία, μετ' αὐτὴν δ' ἔρχονται κατὰ σειρὰν ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰσπανία. Ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων τὴν μεγαλύτεραν εἰσαγωγὴν μαλλίου ἀκατεργάστου ἔχουσι κατὰ σειρὰν τὸ Λονδίνον, ἡ Ἀνθέρση, τὸ Λίβερπουλ, ἡ Βρέμη, ἡ Χάβρη, ἡ Μασσαλία. Ἡ γαλλικὴ βιομηχανία κατεργάζεται ἐτησίως πλέον τῶν 100 ἑκατομμυρίων χιλιogramμων μαλλίου.

* * Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσιν ὅτι ἐγένοντο δοκιμαὶ νέου εἶδους πυριτίδος διὰ τὰ ὄπλα Γκρά. Ἡ πυρίτις αὕτη δίδει πολὺ μεγαλύτεραν δύναμιν εἰς τὴν βολήν, ἢ ἐκείνη τῆς ὁποίας γίνεται χρῆσις.

* * Ἐν Λονδίῳ ἐγένετο κατ' αὐτὰς μεγάλη ἀγορὰ λαγωνικῶν κυνῶν, ἐξ ὧν τινὲς ἐπωλήθησαν εἰς ὑψηλότητα τιμᾶς. Οὗτω κύων τις ἡλικίας εἴκοσι μηνῶν ἐπωλήθη ἀντὶ 850 λιρῶν, ἄλλοι δὲ κύνες εἰς τιμᾶς κυμαινομένας μεταξὺ 20 καὶ 500 λιρῶν.

* * Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς ἡ ὁσημέραι ἐπιτεινομένη χρῆσις τῶν ἐπιστολικῶν δελταρίων, φέρει ἐπαισθητὴν μείωσιν τῆς καταναλώσεως ἐπιστολογραφικοῦ χαρτοῦ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς ἐκ τούτου τὰ χαρτοποιεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπέστησαν εἰς τὰ κέρδη αὐτῶν ἐλάττωσιν 12—15 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

* * Μεγάλῃ ἐορτῇ γαλλορωσικῆ παρασκευάζεται ἐν Παρισίοις κατὰ τὰ τέλη ἐνεστώτος μηνὸς πρὸς ὄφελος τοῦ ἐν Πετροῦπόλει γαλλικοῦ ἀγαθοεργοῦ συλλόγου διατελοῦντος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτοκρατείας τῆς Ρωσσίας.

* * Πλούσιος ἀμερικανός, ὀνόματι Οὐίλιαμσὼν, ἐδώρησεν εἰς τὴν πόλιν Φιλαδέλφειαν 12 ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἧτοι 60 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν, πρὸς